

Huomiot, korjaukset ja muutokset LOPSiin 2023

Tälle dokumentille kerätään yleisen osan ja opetettavien aineiden huomioita. Tarvittavat muutokset käsitellään lukioiden aineryhmissä, lukioiden opettajakuntien kokouksissa, rehtoreiden johtoryhmässä ja esitetyt muutokset päättää opetusjohtaja.

YLEISEN OSAN HUOMIOT

AINERYHMIEN HUOMIOT

- Musiikin opsiin opintojakso "Muut musiikin opinnot", johon voidaan hyväksilukea tunnustettua ja tunnustettua osaamista
- S2-opsiin opintojakso "Muut S2-opinnot"
- Lukion golfkurssi – mihin merkitään

Historia

- HI08-HI12 arvioinnin yhdenmukaistaminen: Opiintopintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Opiskelijan niin halutessa, opintojakso voidaan arvioida myös suoritusmerkinnällä.

Yhteiskuntaoppi

- YH09-kurssin arvioinnista voi poistaa arvosanat 1-7.
- YH06 arviointiin muutos: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelijan niin halutessa, opintojakso voidaan arvioida myös numeroarvosanalla 4-10.

Uusi KVL opintojakso:

KVL4 Pörs-si-kurs-si

Opintojakson moduulit

Pörssikurssi 2 op. Pakollinen bisneslinjan opiskelijoille, muille valinnainen.

Tavoitteet:

Pörssikurs-si lisää kiinnostusta, antaa pe-rus-tie-to-ja ja val-miuk-sia si-joit-ta-mis-toi-min-nan käynnistämiseen. Pörssikurs-si antaa syventävää tietoa pörssin toiminnasta ja si-joit-ta-mis-toi-min-nan käyn-nis-tä-mi-sestä. Pörssikurssille voi osallistua opiskelija, joka on suorittanut hyväksytysti pakollisen taloustiedon opintojakson (YH2). Kurssia suositellaan lukion 2. tai 3. vuoden opintoihin. Pörssikurssi sopii erityisesti sijoittamisesta kiinnostuneille sekä taloustiedon, kaupan alan tai yrittäjyyden parissa jatko-opintoja suunnittelevalle opiskelijalle. Opintojakso herättelee laajemminkin pohtimaan säästämisen ja sijoittamisen merkitystä talouselämässä ja siihen liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä.

Keskeinen sisältö:

Pörssikurs-sil-la käy-te-tään kännykkään ladattavaa, opiskelijalle maksutonta In-ves-ted-app-li-kaa-ti-o-ta, j-on-ka kaut-ta ope-tel-laan si-joit-ta-mi-sen pe-rus-tei-tä ja testataan kunkin teeman päätteeksi opittuja asioita. Kurs-sin alkaessa si-joi-te-taan ku-vit-teel-li-nen sum-ma-ra-haa pörs-si-o-sak-kei-siin ja seu-ra-taan si-joi-tus-ten ke-hi-tys-tä jakson ai-ka-na. Lopuksi pohditaan kurssimuutoksiin vaikuttaneita taloudellisia ja muita tekijöitä.

Pörssikurssiin sisältyy tehtäviä, testejä ja loppuraportointi sekä mahdollisia vierailuita ja vierailijoita.

Arviointi:

Opintojakso arvioidaan S-suoritusmerkinnällä.

KVL5 Vuosi yrittäjänä

Tavoite:

Vuosi yrittäjänä pyrkii herättämään kiinnostusta yrittäjyyttä ja yrityksen johtamista kohtaan. Opintojakso lisää kiinnostusta, antaa perustietoa ja valmiuksia oman yrityksen käynnistämiseen. Vuosi yrittäjänä vahvistaa opiskelijan tiimityöskentely- ja esiintymistaitoja.

Keskeinen sisältö:

Kahden jakson mittainen opintojakso, jossa perustetaan ryhmissä oma yritys, suunnitellaan sen rahoitus, toiminta ja markkinointi sekä osallistutaan Uskalla yrittää -paikallistapahtumaan. Kahden jakson mittainen opintojakso on pakollinen Kallaveden lukion bisneslinjan opiskelijoille.

Arviointi:

Opintojakso arvostellaan S- suoritusmerkinnällä.

Jokaiseen oppiaineeseen opintojakso **Muut opinnot**, johon voi merkitä esim. Vaihto-opiskelussa suoritettuja kursseja.

Korkeakoulu- ja työelämäviikko?

Liikunta:

LI14 nykyinen poistetaan: " Vähän liikkuvien opiskelijoiden tunnistaminen ja toimenpiteet heidän liikunnallisuutensa tukemiseksi ovat myös keskeisiä sisältöjä."

Uusi tilalle: "Vähän liikkuvien opiskelijoiden huomioiminen ja toimenpiteet heidän liikunnallisuutensa tukemiseksi."

Poistetaan laaja-alainen tavoite hyvinvointiosaaminen.

LI11 muutos:

Nykyinen poistetaan: "Edistetään teemaan liittyviä liikuntaharrastuksia esimerkiksi lajeina voivat olla: ammunta, itsepuolustus, seinäkiipeily, laitesukellus, miekkailu, mikroautoilu, laserpelit.

Opintojakso suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa" .

Uusi tilalle: "Edistetään teemaan liittyviä liikuntaharrastuksia esimerkiksi lajeina voivat olla: ammunta, seinäkiipeily, skeittaus, cheerleading, ilma-akrobatia, miekkailu, laserpelit. Opintojakso suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa".

Uusi opintojakso:

Muut liikunnan opinnot (LI15) -> LI16

sisältö: muissa oppilaitoksissa suoritettut liikunnan opinnot

Terveystieto:

Poistetaan TE01-opintojaksolta laaja-alainen tavoite eettisyys ja ympäristöosaaminen. Poistetaan laaja-alaisesta arvioinnista sanat "sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen."

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Laaja-alainen oppiminen: Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Näitä voidaan arvioida erilaisilla tehtävillä ja testeillä. Aiheita ja ilmiöitä voivat olla esimerkiksi terveydenhuollon priorisointi, sosiaalinen perintö ja tulevaisuuden megatrendit ja haasteet.

7.34. integraatio-opintojaksot

Perusliikuntaa ja terveyttä lukion aikana (LI1TE1)

Arviointi: Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä globaalia ja kulttuuriosaamista. Esimerkiksi seurataan liikuntapaikoille siirtymistä eettisestä ja ympäristönäkökulmasta. Seurataan vuorovaikutusta opiskelijoiden välillä ja annetaan siitä palautetta. Opiskelija voi tehdä itsearviointia omista elämäntapavalinnoistaan oman hyvinvointinsa ja ympäristön näkökulmasta.

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettaja antaa opintojakson aikana sanallista palautetta opiskelijoille oppimisen edistymisestä. Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi voi perustua arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opiskelijaa pyritään auttamaan aktiivisen ja terveellisen elämäntavan löytämiseen lukion aikana. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään liikunnan, ravinnon, mielenterveyden ja unen välisiä syy-seuraus -yhteyksiä. Opintojaksolla käytetään mahdollisuuksien mukaan yhtenä työmuotona tiimityöskentelyä.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti kuin erittäin painavista syistä.

BIOLOGIA JA MAANTIEDE

-Kaikki opintojaksot löytyvät lopsista

-Itsenäisiä suorituksia koskevat kirjaukset ovat ajantasalla

-Laaja-alaisen osaamisen toteutumista seurataan esimerkiksi palautepäivän lopuksi

Huomioita/muutoksia:

-**Bi9** opintojaksosta puuttuu maininta "arvioidaan suoritusmerkinnällä"

- BI02 ja BI03 moduulit pitää liittää yhtenäiseksi opintojaksoksi, jotta moduuleja ei voi arvioida erillisinä

-**Bi10** opintojakso *arvioidaan suoritusmerkinnällä* epäloogisessa kohdassa

-**Bi3** opintojakso: laaja-alainen osaaminen kohdassa mainittu kurssi kahdesti (käytetään opintojakso), oikeinkirjoitus pitää tarkistaa. Esim. --> esimerkiksi

-BI11-opintojaksolla vaaditaan jatkossa lisää lajeja. **Digi**kasvioon 75 lajia, prässäykseen 50

-**1op** sin eperusteissa sivupalkissa voisi tarkistaa biologian opintojaksojen järjestyksen (samoinhan tämä on esimerkiksi fysiikassa)

-**tar**vetta muuttaa Bi14-opintojakson keskeisten sisältöjen yhtä kohtaa: *Ympäristöraadissa toimiminen (Nilsin lukio)*. Ehdotus tilalle näin ja maininta Nilsin lukiosta kokonaan pois: *Kestävän kehityksen tiimissä toimiminen*.

RUOTSI A- JA B-OPPIMÄÄRÄ

-**Po**istetaan molemmista oppimääristä maininnat itsenäisen suorituksen harkinnanvaraisuudesta kaikista opintojaksoista/moduuleista paitsi Rub16, Rua8 (valtakunnalliset suulliset kurssit, ei voi suorittaa itsenäisesti)

- E-perusteissa näkyy kahteen otteeseen **Opintojaksojen** alla moduulit rub11 (1op) ja rub12 (3op). Ensimmäinen ne ovat yksin itsenäisinä opintojaksoina ja sitten yhdessä. Nämä kaksi moduulia muodostavat yhden opintojakson, joka on nimeltään Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen ja Ruotsin kieli arjessani, joka näkyy listauksessa viimeisenä. **Listasta pitäisi poistaa Opintojaksojen alta yksinäiset rub11 ja rub12. ??**

- Lisäys Rub16 ja RUA8: **Valt**akunnallisen Opetushallituksen suullisen kielitaidon kokeen voi suorittaa joko kokeella tai korvaamalla kokeen suullisen kielitaidon näytöllä. Opintojakson opettaja päättää suoritustavan.

-**Yh**distetään opintojaksoksi moduulit RUA1 ja RUA2. Uusi opintojakso nimeltään: Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (RUA1RUA2)

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (RUA1RUA2)

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan

- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen 3 op

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija
- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen
- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiinsa tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit eri medioissa

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan opiskelijan oman osaamisen tunnistamista ja kehittämistä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle. Pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita. Opitaan ja harjoitellaan taitoja toimia aktiivisena keskustelijana ja toisia kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä laajemmassa, pohjoismaisessa kontekstissa. Kielellinen itsetunto ja hyvinvointi paranevat vuorovaikutustaitojen kehittyessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan ruotsin kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan ruotsin kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media, muut mediat ja sovellukset).

Vahvistetaan vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet, mutta myös vaativammat kielenkäyttötilanteet. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä olennaisena osana suullista vuorovaikutusta. Pohjoismaisuus ja autenttisuus korostuvat.

Osaamisen arviointi

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Tarkkaillaan opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

LOPS2021 Muutokset/korjaukset MAA + MAB

LYHYT MATEMATIIKKA

Muutokset/korjaukset

1. Lisä

Kuvaus: Opintojakso MAB12 sisältää ne suoritettut pitkän matematiikan opinnot, joita ei saa hyväksi luettua muihin lyhyen matematiikan opintoihin.

2. Opintojakson MAB10 loppuun lisäys:

Itsenäinen suorittaminen

Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

3. Lisätään MAB6 ja MAB7 yhdistettynä yhdeksi opintojaksoksi:

Talousmatematiikan alkeet ja talousmatematiikka (MAB6MAB7) 2 op.

LOPS:iin kirjattava kuvaus opintojaksosta alla.

Talousmatematiikan alkeet ja talousmatematiikka

Koodi MAB6MAB7

Laajuus 2op

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet 1 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka 1op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet 1op

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka 1op

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa perehdytään matemaattisen tiedon tulkintaan osana yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija vahvistaa oman talouden hallintaan liittyviä taitoja. Yrittäjämäistä toimintaa voidaan harjoittaa korostamalla yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista omissa opinnoissa. Opintojaksossa pyritään hahmottamaan yrityksen talouden hallintaan liittyviä periaatteita sekä vahvistamaan oman talouden hallintaan liittyviä taitoja. Opiskelija oppii, että matemaattisen tiedon tulkinta on osa yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa perehdytään hyvinvointivaltion ja verotuksen yhteyteen. Opiskelija perehtyy siihen, kuinka talouden muutokset vaikuttavat ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalia osaamista syvennetään käsittelemällä mm. valuuttojen vaihtokursseja. Opiskelija hahmottaa maailman rahatalouteen liittyviä käsitteitä.

Osaamisen arviointi

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen.

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on oman talouden hallintaan liittyvien matemaattisten taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja.

Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaamista voidaan arvioida käyttämällä harjoitustehtäviä, joiden aihealueet liittyvät yrittäjämäiseen toimintaan, matemaattisen tiedon tulkintaan tai oman talouden hallintaan.

Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida pohtimalla opiskelijoiden kanssa verotuksen ja hyvinvointivaltion välistä yhteyttä. Lisäksi arvioinnissa voidaan käyttää soveltavia tehtäviä, jotka liittyvät talouden ja ympäristön väliseen yhteyteen.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida käyttämällä harjoitustehtäviä, joissa käsitellään mm. valuuttojen vaihtokursseja. Lisäksi arviointia voidaan tehdä esimerkiksi havainnoimalla opiskelijoiden ymmärrystä maailman rahatalouteen liittyvistä käsitteistä.

Itsenäinen suorittaminen

Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti.

PITKÄ MATEMATIIKKA

Muutokset/korjaukset

1. MAA17 opintojaksolle korjaus: Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi. (Tällä hetkellä LOPS:ssa lukee virheellisesti: *Opintojakso suoritetaan itsenäisesti*)
2. Lisätään MAA2 ja MAA4 yhdistettynä yhdeksi opintojaksoksi :

Funktiot ja yhtälöt 1 sekä Analyyttinen geometria ja vektorit (MAA2MAA4) 6 op.

LOPS:iin kirjattava kuvaus opintojaksosta alla.

Funktiot ja yhtälöt 1 sekä Analyyttinen geometria ja vektorit (MAA2MAA4) 6 op.

Koodi MAA2MAA4

Laajuus 6 op

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1 3 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomien tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Analyttinen geometria ja vektorit 3 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1 3 op

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Analyttinen geometria ja vektorit 3 op

Keskeiset sisällöt

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa opintojakson aikana esimerkiksi työskentelemällä pareittain tai ryhmissä. Opiskelijoita kannustetaan tekemään kysymyksiä opettajalle ja toisilleen, vastaamaan kysymyksiin, ajattelemaan ääneen, neuvomaan toisiaan, muodostamaan päätelmiä sekä selittämään ja perustelemaan niitä. Opetustilanteessa pyritään rakentamaan ja kannustamaan ilmapiiriin. Tämä mahdollistaa sen, että opiskelija uskaltaa ottaa esille omia ajatuksiaan ja ratkaisumallejaan, myös virheellisiä ratkaisuja.

Harjoitellaan oman ajattelun ja ratkaisumenetelmien ilmaisemista sanallisesti ja matematiikan kielellä (sanat ja symbolit). Opitaan lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan matemaattisia tekstejä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliääseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat. Opettaja ohjaa opiskelijaa tunnistamaan itselleen sopivia opiskelutekniikoita. Opettaja ohjeistaa opiskelijaa järkevään ajan käyttöön esimerkiksi kotona työskentelyyn käytettävän ajan osalta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan mm. käyrien ja vektoreiden piirtämistä laskinohjelmistoilla tai muilla teknisillä apuvälineillä. Lisäksi harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka auttavat lopullisen ratkaisun muodostamisessa.

Opintojaksossa opiskellaan taitoja, joita tarvitaan mm. fysiikan ja kemian opinnoissa. Harjoitellaan matemaattisen tiedon lukemista ja tulkintaa myös kuvista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan vektorilaskennan erilaisiin käytössä oleviin merkintöihin ja syvennetään opiskelijan ymmärrystä matematiikan käsitteiden ja merkintöjen oikeanlaisesta käytöstä.

Osaamisen arviointi

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen.

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida teettämällä opintojakson aikana pari- ja ryhmätöitä. Opettaja voi tarkkailla opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja oppitunneilla.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi fysiikkaan liittyvien sovellustehtävien yhteydessä.

Globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyvää merkintöjen ymmärtämistä ja oikeellisuutta voidaan arvioida tarkkailemalla opiskelijan tuottamaa matemaattista tekstiä. Lisäksi opiskelijan käsitteiden käytön oikeellisuutta voidaan arvioida suullisten ja kirjallisten tuotosten perusteella.

Itsenäinen suorittaminen

Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti.

Psykologia, filosofia, uskonto, elämäkatsomustieto

PS8: Keskusta-alueella ei ole opettajia urheilupsykologiaan, pitäisikö harkita kurssin pudottamista pois. Aiemmin ollut Nilsiässä Sinikka Kervisen opettamana, entä nyt?

PS13 lisätään vaihtoehtoihin.

PS13 Contemporary Psychology

The course takes up contemporary issues in psychology. It is suitable for all who wish to deepen their understanding of phenomena in modern psychology. The course requires basic knowledge of English but uses Finnish to clarify the content. It is also a great way to learn the basic vocabulary of psychology in English.

Edellytyksenä opintojaksot PS1 ja ENA 1-3.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.??

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy syvemmin psykologian eri osa-alueisiin ja aihepiireihin.
- pystyy soveltamaan tällä ja aiemmillä kursseilla oppimiaan psykologian tietoja niin omassa elämässä kuin ainereaalissakin.
- Opiskelija tutustuu englanninkieliseen psykologiseen sanastoon

Keskeiset sisällöt

- Teemat kullekin opintojaksolle valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Esimerkiksi kriisipsykologiaa, oppimisvaikeuksia, pahuuden psykologiaa, kriminaalipsykologiaa, liikennepsykologiaa tai ympäristöpsykologiaa.

Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien kehittymistä. Kielitietoisuuden harjoittelu ja sosiaalisten taitojen kehittyminen mahdollistavat **vuorovaikutusosaamisen** parantamisen

Psykologian opiskelu englanniksi kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Fysiikka

Moduulit Fy1 ja Fy2 yhdistetään yhdeksi opintojaksoksi, josta annetaan yksi arvosana.

Fysiikka luonnontieteenä 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan
- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnittelemisen ja toteutus
- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Paikallinen lisäys keskeisille sisällöille

- voidaan tarkastella paikallisia energiatuotannon tapoja ja niiden ympäristövaikutuksia

Opintojakson keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: liikeilmiöt, tiheysmittaukset ja putoamiskiikkyvyys, kemiallinen energia energialähteenä, kansallinen energiantuotanto ja -kulutus sekä energian käyttö kotitalouksissa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa

Yhteiskunnallinen osaaminen

Fysiikka tieteenä perustuu tutkimukseen; fysiikka on perustiede, jota muut tieteet **yhteiskunnassa** soveltavat (esim. lääketiede). Tässä opintojaksossa opiskelija saa käsityksen tieteellisestä tavasta hankkia ja perustella tietoa. Tämä on demokratiassa päätöksenteon kannalta erittäin tärkeää. Fysiikan innovaatiot mahdollistavat yrittäjyyden näkökulman huomioimisen.

Opiskelijaa kannustetaan pohtimaan luovasti oman toiminnan ja valintojen merkitystä **yhteiskunnan ja ympäristön** kannalta. Tätä toteutetaan mm. uusien energiantuotantotapojen ideoinnissa ja energiankulutuksen pohtimisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa pyritään luomaan turvallinen ilmapiiri, jossa oppiminen voi tapahtua kaikkia kunnioittavassa hengessä. **Vuorovaikutusosaamista** voidaan mm. toteuttaa kokeellisten töiden suunnittelussa, ryhmätöissä sekä työselostusten tuottamisessa.

Hyvinvointiosaaminen

Oman opiskelutekniikan löytäminen ja oma tapa oppia fysiikkaa vaikuttavat opiskelijan **hyvinvointiin**, millä on merkitystä myös myöhemmillä fysiikan kursseilla, mutta myös muissakin aineissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ilmastonmuutoksen sekä kestäväen energiantuotannon edellytysten ymmärtäminen ja edistäminen syventävät opiskelijan tietoja **eettisyydestä ja ympäristöosaamisesta**.

Osaamisen arviointi

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan matemaattista mallintamista fysiikassa ja työvälinohjelmistojen hyötykäyttöä. Lisäksi harjoitellaan tiedonhankintaa fysiikassa ja kiinnitetään huomiota lähdekriittisyyteen. Opiskelussa opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Opiskelijan oppimista opintojakson aikana tukevat ja ohjaavat esimerkiksi itsearviointit, parikeskustelut ja vertaisarviointit sekä palautekeskustelut, jotka voivat olla suullisia tai kirjallisia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa opintojakson aikaisista arvioiduista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi opintojaksolla tuotetut esitelmät ja ryhmätyöt. Lisäksi opintojakson päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamisen arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi kokeellisten töiden suunnittelussa, ryhmätöissä sekä työselostusten tuottamisessa. Oman toiminnan ympäristövaikutusten arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi itse- tai vertaisarvioinnilla, joita voidaan käyttää yhteiskuntaosaamisen/eettisyys- ja ympäristöosaamisen formatiivisessa ja summatiivisessa arvioinnissa.

Itsenäinen suoritus

Opintojakson itsenäinen suoritus on mahdollinen ainoastaan erityisen painavasta syystä.

Kemia

Moduulit KE1 ja KE2 yhdistetään yhdeksi opintojaksoksi, josta annetaan yksi arvosana.

Muodostetun opintojakson tiedot:

Kemian perusteet ja kestävä tulevaisuus 2op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Paikalliset lisäykset opintojakson tavoitteille

- osaa laskea massa- ja tilavuusprosentin.
- hallitsee turvallisen kokeellisen työskentelyn

Keskeiset sisällöt:

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikalliset lisäykset keskeisille sisällöille

- Kerrataan yksikönmuunnokset ja merkitsevät numerot

Opintojakson keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: elintarvikkeet ja elintarvikelisiäaineet, hivenaineet ja terveys, kuluttajan valinnat, vesi ja ilma, alkuaineiden kierto ja riittävyys, elinkaariajattelu ja kiertotalous, vihreä kemia sekä atomi- tai sidosmallien historiallinen kehittyminen.

Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: seoksen koostumuksen tai pitoisuuden selvittäminen erotusmenetelmiä käyttäen, liekkikokeet, aineiden ominaisuuksien tutkiminen ja selittäminen sidosten avulla sekä veden ominaisuuksien tutkiminen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa

Vuorovaikutusosaaminen

Saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta. Osallistuu opetustilanteessa käytävään keskusteluun ja osaa perustella väittämänsä täsmällistä kemian kieltä käyttäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jätteiden lajittelu luokassa, kemikaalien kulutuksen minimoiminen.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa hyvinvointiosaamisen taitoja syvennetään arjen aineiden turvallisuuden ja terveellisyyden sekä opiskelijan henkilökohtaisten

opiskelutaitojen näkökulmasta. Turvallinen työskentely kemikaaleja käsiteltäessä (varoitukset, hävittäminen).

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaisen osaamisen taitoja syvennetään mm. seuraamalla eri lähteissä esiintyvää ajankohtaista kemiaan liittyvää keskustelua arvioiden tiedon luotettavuutta ja merkitystä. Kemian merkitykseen työelämässä ja jatko-opinnoissa voidaan tutustua erilaisten ammattien, uratarinoiden tai yritys-/opiskelija-/oppilaitosvierailujen avulla.

Osaamisen arviointi

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja voi tukea ja ohjata opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla. Yhteistyössä opettajan kanssa opiskelija arvioi opintojakson aikana esimerkiksi oman osaamisensa ja työskentelynsä kehittymistä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Kokeelliseen työskentelyyn osallistumisen ja siinä osoitetut taidot. Formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen). Kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta. Opiskelijan itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Opettaja voi arvioida turvallista laboratoriotyöskentelyä esimerkiksi antamalla jatkuvaa palautetta opiskelijan laboratoriotyöskentelystä ja ohjaamalla opiskelijaa itsearviointiin. Opettaja kannustaa opiskelijaa opetustilanteessa käytävään keskusteluun ja antaa hänelle jatkuvaa palautetta työskentelystään.

Itsenäinen suoritus

Opintojakson itsenäinen suoritus on mahdollinen ainoastaan erityisen painavasta syystä.

LIIKUNTA

L115 Golfin maailma

Tavoitteet:

Opintojakson tavoitteena on tutustua golfin pelaamiseen ja sääntöihin, golfseuran toimintaan, golfkentän hoitoon sekä golfkentän yhteydessä toimivien yritysten toimintaan.

Keskeiset sisällöt:

- Oppia pelaamaan golfia ja suorittaa kurssin aikana green card
- Turvallisuus ja säännöt sekä joutuisa eteneminen golfkentällä
- Tutustua paikalliseen golfseuraan ja golfyhtiöön (kenttä ja palvelut), yrittäjiin ja niiden yhteiseen toimintaan
- Yritystoiminnan edellytykset ja yrittäjämäinen asenne. Yrittäjänä toimiminen golfyhteisössä.
- Asiakaspalvelun perusteet asiakaspalvelu golfalalla
- Kentänhoidon alkeet
- Golfin historia

Arviointi:

Aktiivinen osallistuminen, positiivinen asenne ja yrittäminen. Itsearviointi suhteessa tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

(OPS-puussa kohtaan Muu osaamisen näyttö)

LUPA 2 op

Tavoitteet

- Joustavien opetusmenetelmien avulla ennaltaehkäistä lukio-opintojen keskeytymistä
- Vahvistaa ja tukea lukiolaisidentiteettiä
- Tarjota työvälineitä ryhmässä toimimisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tueksi
- Vahvistaa turvallisen opiskeluympäristön kautta opiskelun taitoja
- Elämäntaitojen tukeminen esim. erilaisten retkien ja toimintamallien avulla
- Tukea ja edistää lukio-opintoja

Keskeiset sisällöt

- Pienryhmätoiminnan kautta opiskelija pyrkii LUPA-pajan tavoitteisiin
- Yksilöllinen tuki omiin lukio-opintoihin ja henkilökohtaisiin tavoitteisiin
- Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään lukuvuoden 2023-2024 aikana ja sisältöä muutetaan tarpeen mukaan

Laaja-alainen osaaminen

- Hyvinvointiosaaminen
 - LUPA-pajalla toteutetaan hyvinvointiteemaisia pienryhmämuotoisia teemoja ympäri vuoden
 - Eläin- ja luontoavusteisuus hyvinvoinnin ja jaksamisen tukena
- Vuorovaikutusosaaminen
 - Sosiaalisten taitojen vahvistaminen
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen
 - Erilaiset retket ja tutustuminen oman kaupungin tukitoimiin, harrastusmahdollisuuksiin ja kulttuuritarjontaan
- Yhteiskunnallinen osaaminen
 - Taloustaidot, osallisuus, yhteisöllisyys, erilaiset opintopolkumahdollisuudet
- Monitieteinen ja luova osaaminen
 - Kädentaitojen kautta oman itsensä ilmaiseminen ja identiteetin pohdintaa

Osaamisen arviointi

Opintojakso suoritetaan S-merkinnällä. Suoritusmerkinnän saa osallistumalla opintojakson oppitunneille ja LUPA-pajan yhteiseen toimintaan.

Itsenäinen suorittaminen

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Liitteet:

- [Kuopion lukiokoulutuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#)
- [Kuopion lukioiden opiskeluhoitosuunnitelma](#)
-

Ylläolevat muutokset päivitetty LOPS21 Primukseen ja ePerusteisiin. 4.7.2023

Jukka Sormunen